RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

BÜYÜK BRİTANYA II
XVII. Yüzyıl

KARACAN

BÜYÜK BRİTANYA II XVII. Yüzyıl

36

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİS

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**

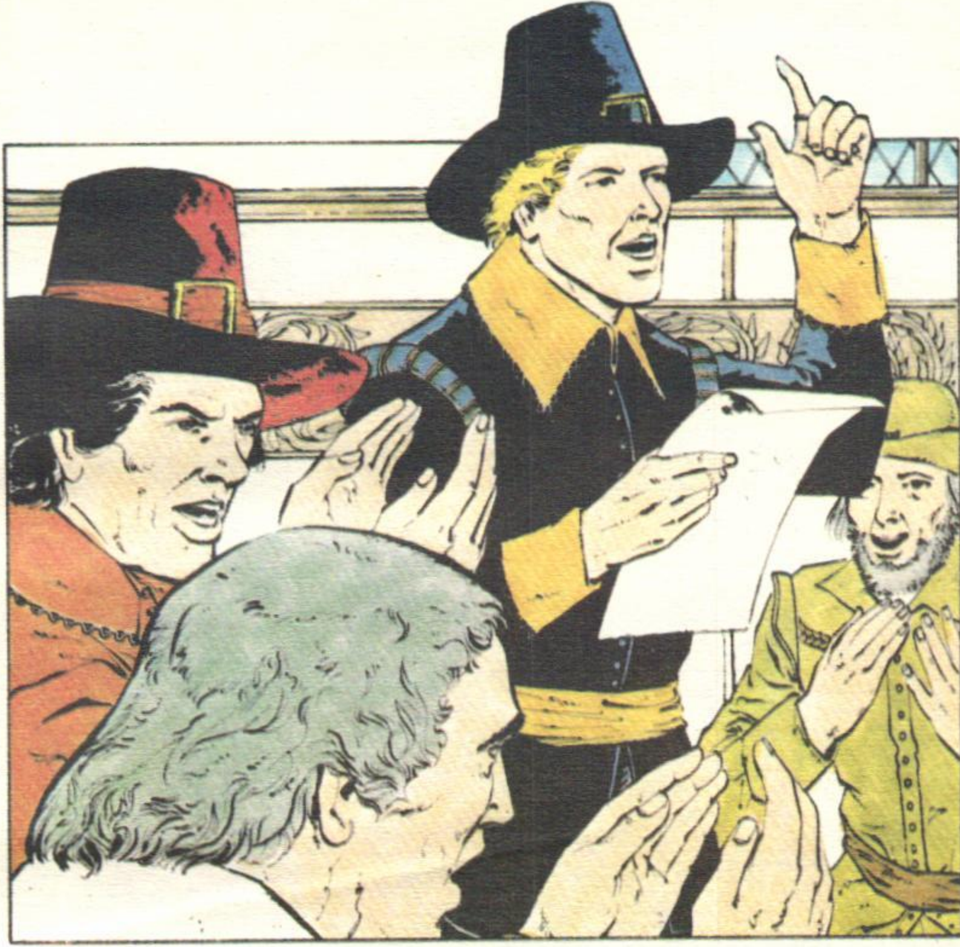
Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **COŞKUN GÜNGÖRER**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı, 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı, 15.10.1984 tarih ve 6125 sayılı kararları ile ilk 15 sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI,** Basın Sarayı, Cağaloğlu-İstanbul.
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

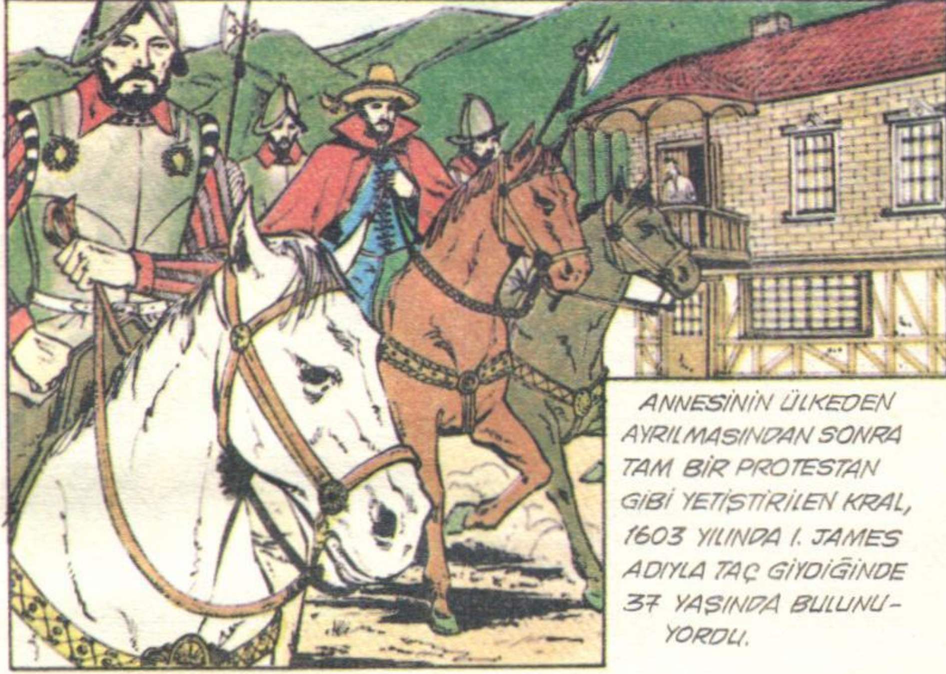
Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

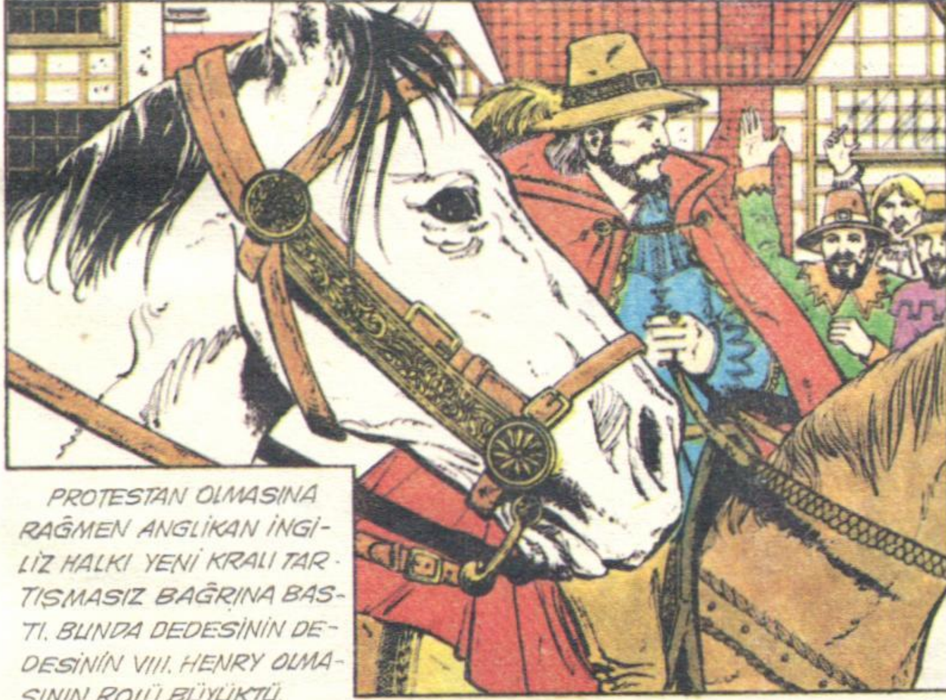

XVII. YÜZYIL

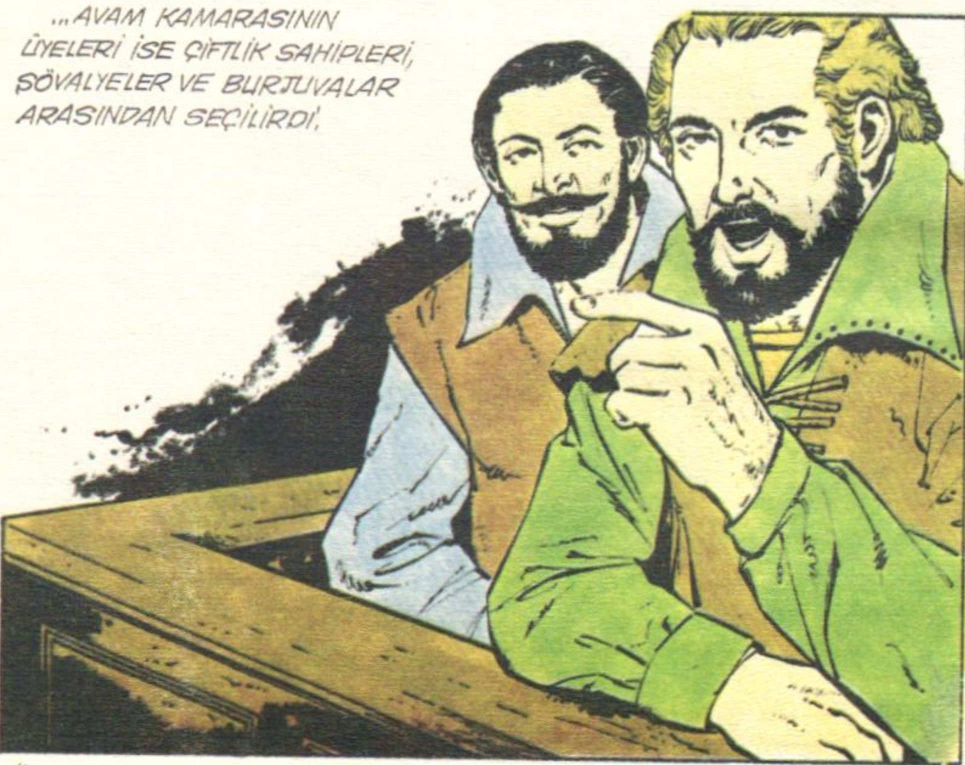
XVII. YÜZYIL

1485 YILINDAN BERİ İNGİLTERE TAHTINDA BULUNAN TUDOR HANEDA-
NI, KRALİÇE ELİZABETH'İN ARDINDA BİR VARİS BIRAKMADAN ÖLMESİ
(1603) ÜZERİNE SONA ERDİ. İNGİLTE-
RE TAHTI, MARY STUART'IN OĞLU, İSKOÇYA KRALI VI. JAMES'İN KRAL İLAN EDİLMESİYLE BİRLİKTE STUART HANEDANINA DEVROLDU.
2

ANNESİNİN ÜLKEDEN
AYRILMASINDAN SONRA
TAM BİR PROTESTAN
GİBİ YETİŞTİRİLEN KRAL,
1603 YILINDA I. JAMES
ADIYLA TAÇ GİYDİĞİNDE
37 YAŞINDA BULUNU-
YORDU.

PROTESTAN OLMASINA
RAĞMEN ANGLİKAN İNGİ-
LİZ HALKI YENİ KRALI TAR-
TIŞMASIZ BAĞRINA BAS-
TI. BUNDA DEDESİNİN DE-
DESİNİN VIII. HENRY OLMA-
SININ ROLÜ BÜYÜKTÜ.

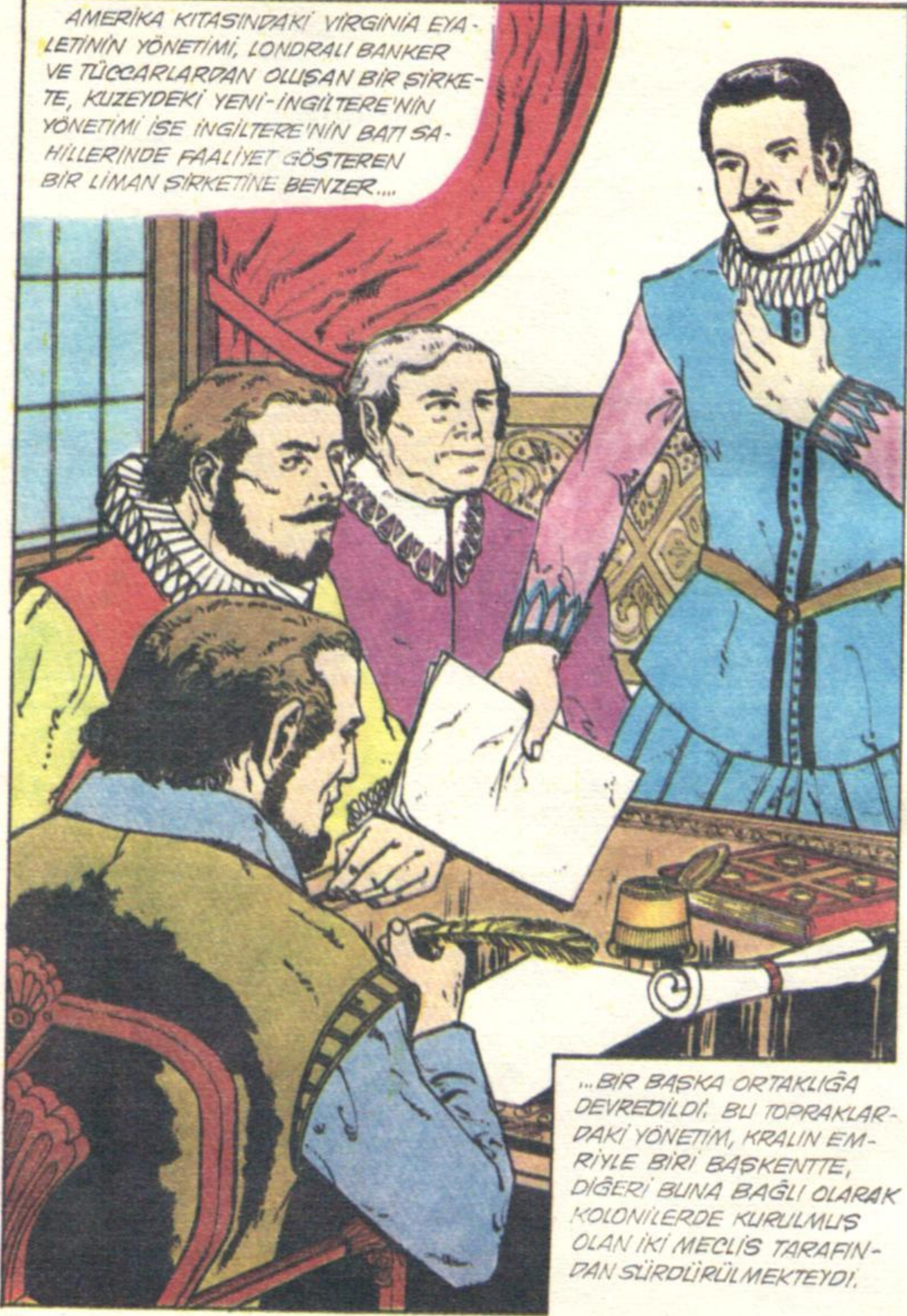

ÜLKE ORTAÇAĞDAN BU YANA LORDLAR VE AVAM KAMARALARINDAN OLUŞAN BİR PARLAMENTO TARAFINDAN İDARE EDİLMEKTEYDİ. LORDLAR KAMARASININ ÜYELERİ SOYLULAR VE YÜKSEK RÜTBELİ DİN ADAMLARI...

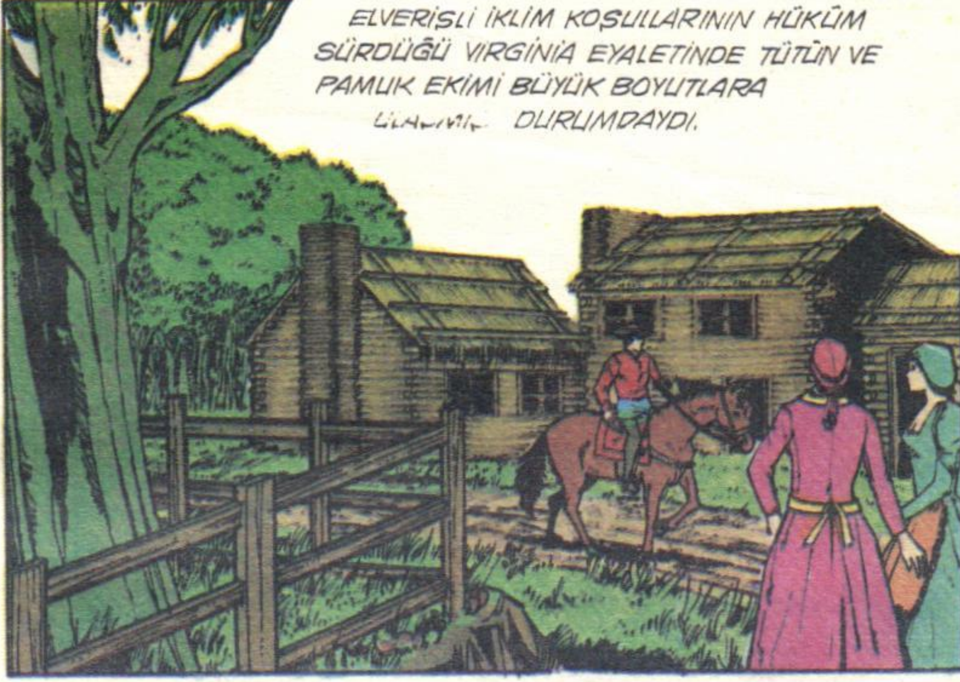

...AVAM KAMARASININ ÜYELERİ İSE ÇİFTLİK SAHİPLERİ, ŞÖVALYELER VE BURJUVALAR ARASINDAN SEÇİLİRDİ.

İSKOÇYA HER NE KADAR BÜYÜK ÇO-
ĞUNLUKLA PRESBİTERİYENLİĞİ KABUL
ETMİŞSE DE ORTAÇAĞIN SONLARINA DOĞ-
RU İNGİLTERE'NİN EGEMENLİĞİNE GİRMİŞ
BULUNAN İRLANDA, KATOLİK İNANCINA
SADIK KALMIŞ VE ULUSAL DİRENİŞİN
SEMBOLÜ HALİNE GELMİŞTİ.

AMERİKA KITASINDAKİ VİRGİNİA EYALETİNİN YÖNETİMİ, LONDRALI BANKER VE TÜCCARLARDAN OLUŞAN BİR ŞİRKETE, KUZEYDEKİ YENİ-İNGİLTERE'NİN YÖNETİMİ İSE İNGİLTERE'NİN BATI SAHİLLERİNDE FAALİYET GÖSTEREN BİR LİMAN ŞİRKETİNE BENZER....
...BİR BAŞKA ORTAKLIĞA DEVREDİLDİ. BU TOPRAKLARDAKİ YÖNETİM, KRALIN EMRİYLE BİRİ BAŞKENTTE, DİĞERİ BUNA BAĞLI OLARAK KOLONİLERDE KURULMUŞ OLAN İKİ MECLİS TARAFINDAN SÜRDÜRÜLMEKTEYDİ.
6

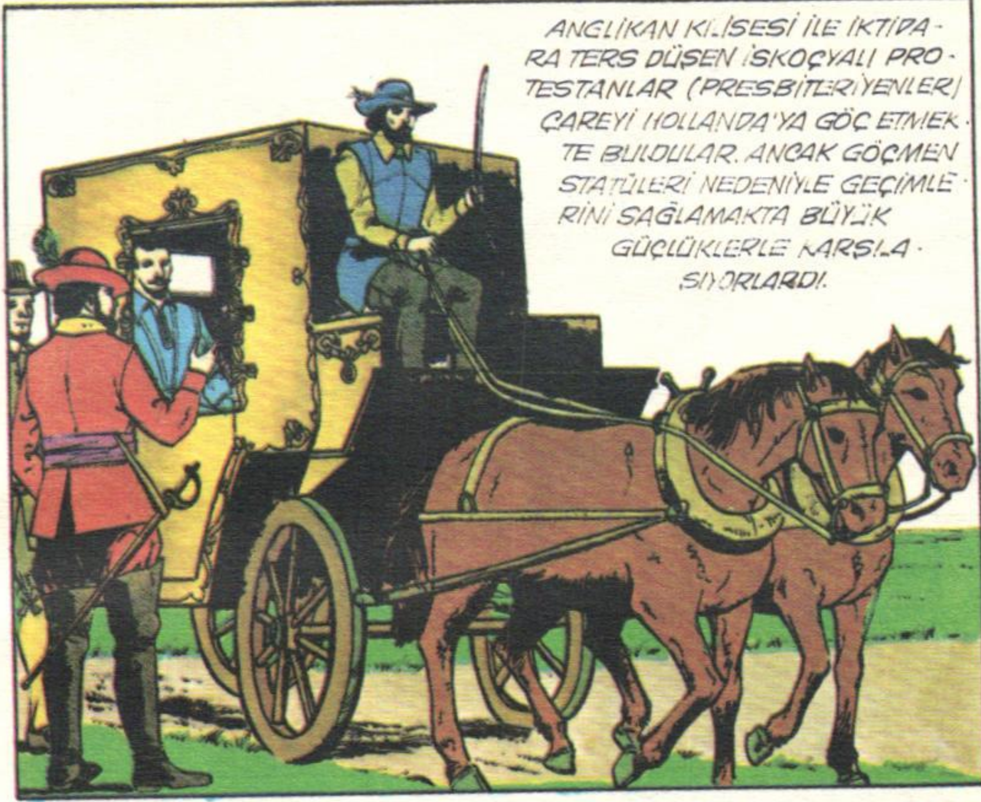

ELVERİŞLİ İKLİM KOŞULLARININ HÜKÜM SÜRDÜĞÜ VIRGİNİA EYALETİNDE TÜTÜN VE PAMUK EKİMİ BÜYÜK BOYUTLARA
DURUMDAYDI.

TARIM ALANLARINDA 1619'DAN İTİBAREN HOLLANDALI KÖLE TÜCCARLARI TARAFINDAN KITAYA GETİRİLMEYE BAŞLANAN AFRİKALI ZENCİ KÖLELERDEN YARARLANILIRDI.

AVAM KAMARASININ 1621'DE KRALIN DAVRANIŞLARINI ELEŞTİREN BİR BİLDİRİ YAYINLAMASI ÜZERİNE KRAL PARLAMENTOYU FESHETTİĞİNİ AÇIKLADI.

YENİ PARLAMENTO ÜYELERİ BU KEZ FARKLI BİR TAKTİK UYGULUYOR VE ELEŞTİRİLERİNDE KRALA EN YAKIN KİŞİLERİ HEDEF ALIYORLARDI.

8

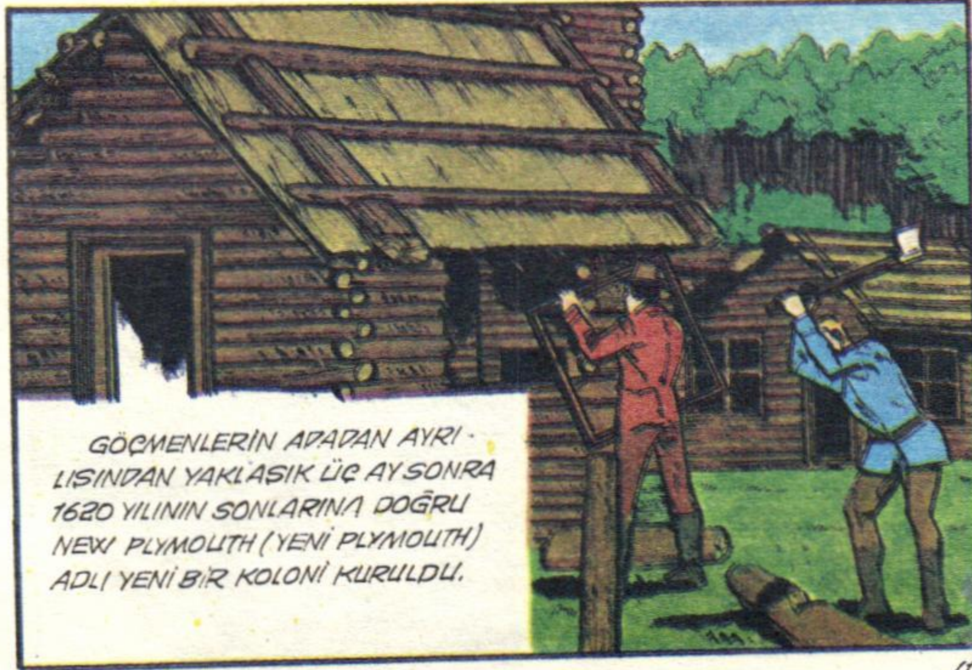

ANGLİKAN KİLİSESİ İLE İKTİDA-RA TERS DÜŞEN İSKOÇYALI PRO-TESTANLAR (PRESBİTERİYENLER) ÇAREYİ HOLLANDA'YA GÖÇ ETMEK-TE BULDULAR. ANCAK GÖÇMEN STATÜLERİ NEDENİYLE GEÇİMLE-RİNİ SAĞLAMAKTA BÜYÜK GÜÇLÜKLERLE KARŞILA-ŞIYORLARDI.

BU NEDENLE VİRGİNİA ŞİRKETİNE BAŞVURARAK KENDİLE-RİNDEN AMERİKA KITASINA GÖÇ ETMELERİ KONUSUNDA YARDIMCI OLMALARINI İSTEDİLER.

9

ŞİRKET KANALIYLA KRALDAN ALINAN İZİN ÜZERİNE KENDİLERİNE KATILAN DİĞER GÖÇMENLERLE BİRLİKTE PLYMOUTH LİMANINDA BULUŞAN KOYU PROTESTANLAR (PÜRİTEN-LER), MAYFLOWER ADLI 180 TONLUK BİR GEMİYLE AMERİKA KITASINA GİTMEK ÜZERE DENİZE AÇILDILAR.
MAYFLOWER YORUCU VE ZORLU BİR YOLCULUKTAN SONRA KUZEY AME-RİKA'DA, VİRGİNİA EYALETİNİN SINIRLARI DIŞINDAKİ COP (CAP COD) BURNU'NA ULAŞMAYI BAŞARDI. BURADA HOLLANDA'DAN GELEN GÖÇMEN-LERLE PLYMOUTH'LU GÖÇMENLER ARASINDA BİR ÇATIŞMA MEYDANA GELDİ.
10

SONUNDA 41 GÖÇMEN ARALARINDA ANLAŞARAK I. JAMES'İN HÂKİMİYETİNİ KABUL EDEN ANCAK TAM BİR BAĞIMSIZLIK ÇERÇEVESİ İÇİNDE YENİ BİR KOLONİNİN KURULMASINA KARAR VERDİLER.

GÖÇMENLERİN ADADAN AYRILISINDAN YAKLAŞIK ÜÇ AY SONRA 1620 YILININ SONLARINA DOĞRU NEW PLYMOUTH (YENİ PLYMOUTH) ADLI YENİ BİR KOLONİ KURULDU.

11

BU ARADA KRAL KIZI ELIZA-
BETH'İ ALMAN PROTESTAN PREN-
Sİ FRIEDRICH İLE EVLENDİRMİŞ
BULUNUYORDU. KISA BİR SÜRE
SONRA, KUTSAL ROMA-GERMEN
İMPARATORLUĞU'NA....

İSPANYA GİBİ GÜÇLÜ BİR MÜTTEFİKİ BULUNAN KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞU İLE BAŞA ÇIKAMAYACAĞINI ANLAYAN I. JAMES, DAMADINI KURTARMAK İÇİN HİÇBİR ÇABA GÖSTERMEDİ.

SAVAŞ FRIEDRICH'İN 1621'DE YENİLGİSİYLE SONUÇLANDI. KRAL İSPANYA İLE ARALARINDAKİ SOĞUKLUĞU GİDERMEK İÇİN BU KEZ İNGİLTERE VELİAHTI OLAN OĞLU CHARLES'I III. FİLİP'İN KIZIYLA EVLENDİRMEK İSTEDİ. ANCAK FİLİP'İN ÖNE SÜRDÜĞÜ ŞARTLAR NEDENİYLE ANLAŞMA BİR TÜRLÜ SAĞLANAMADI.

13

BUNUN ÜZERİNE KRAL ÖLÜMÜNDEN KISA BİR SÜRE ÖNCE OĞLUNU FRAN-SA KRALI XIII. LOUIS'NİN KIZ KARDEŞİ KATOLİK HENRİETTE-MARİE İLE EVLENDİRDİ (1624).

BABASININ ÖLÜMÜN-DEN SONRA YERİNE GEÇEN I. CHARLES PARLAMENTOYA KARI-SININ KATOLİK OLUŞU-NUN KENDİSİNİ HİÇBİR ŞEKİLDE ETKİLEMEYECEĞİNE DAİR TEMİNAT VER-MEKLE BERABER....

...FRANSA KRALINA DA KATOLİK İNGİLİZLERİN HAKLARININ KORUNACAĞINA DAİR SÖZ VERMEKTEN GERİ KALMAMAKTAYDI.

BABASI KADAR MUTLAKIYETÇİ OLAN YENİ KRALLA PARLAMENTO ARASINDAKİ SÜRTÜŞMENİN DEVAM ETTİĞİ BİR ORTAMDA ULUSLARARASI İKİ BAŞARISIZLIK SİYASİ DURUMU DAHA DA İÇİNDEN ÇIKILMAZ BİR HALE SOKMAKTA GECİKMEDİ.

15

1629'DA KRALIN GÜMRÜKLE İLGİLİ YENİ KANUNLAR ÇIKARTMASINI YASAKLAYAN PARLAMENTO, PAPA TARAFINDAN ZORLA KABUL ETTİRİLMİŞ OLAN BAZI DİNİ TÖRENLERİN KALDIRILMASINI İSTEDİ. KRAL BUNUN ÜZERİNE PARLAMENTOYU DÖRDÜNCÜ KEZ FESHETTİ....

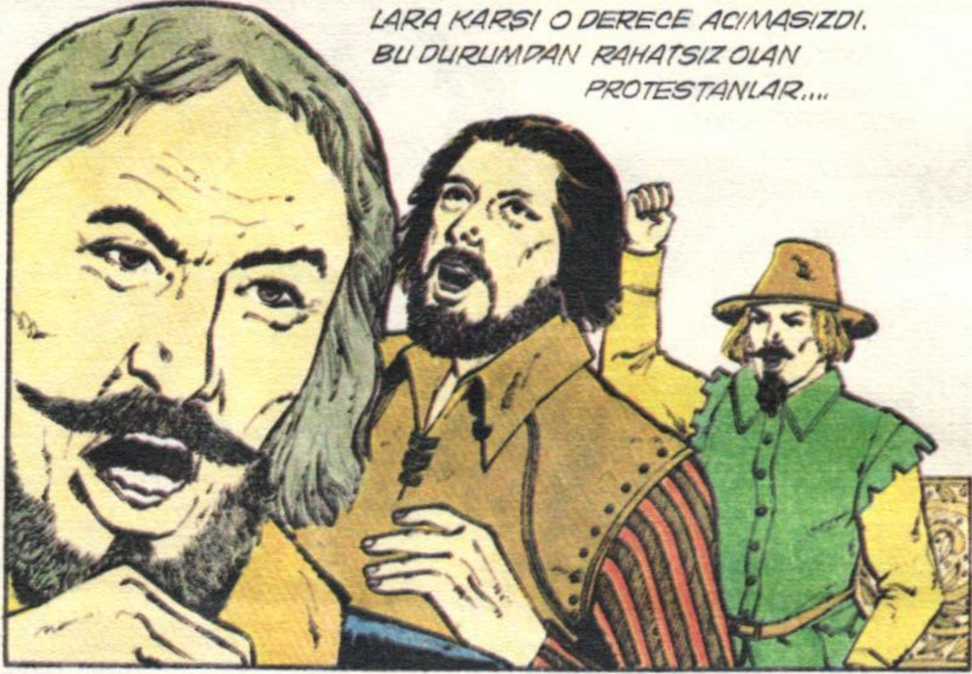
... VE YENİ BİR SEÇİME GİTMEYEREK ÜLKEYİ TEK BAŞINA İDARE ETMEYE BAŞLADI.

16

BU DÖNEMDE KENDİSİNE
EN YAKIN KİŞİLER, SİYASİ DA-
NIŞMANI KONT STRAFFORD
İLE DİNİ KONULARDAKİ DA-
NIŞMANI CANTERBURY
BAŞPİSKOPOSU....

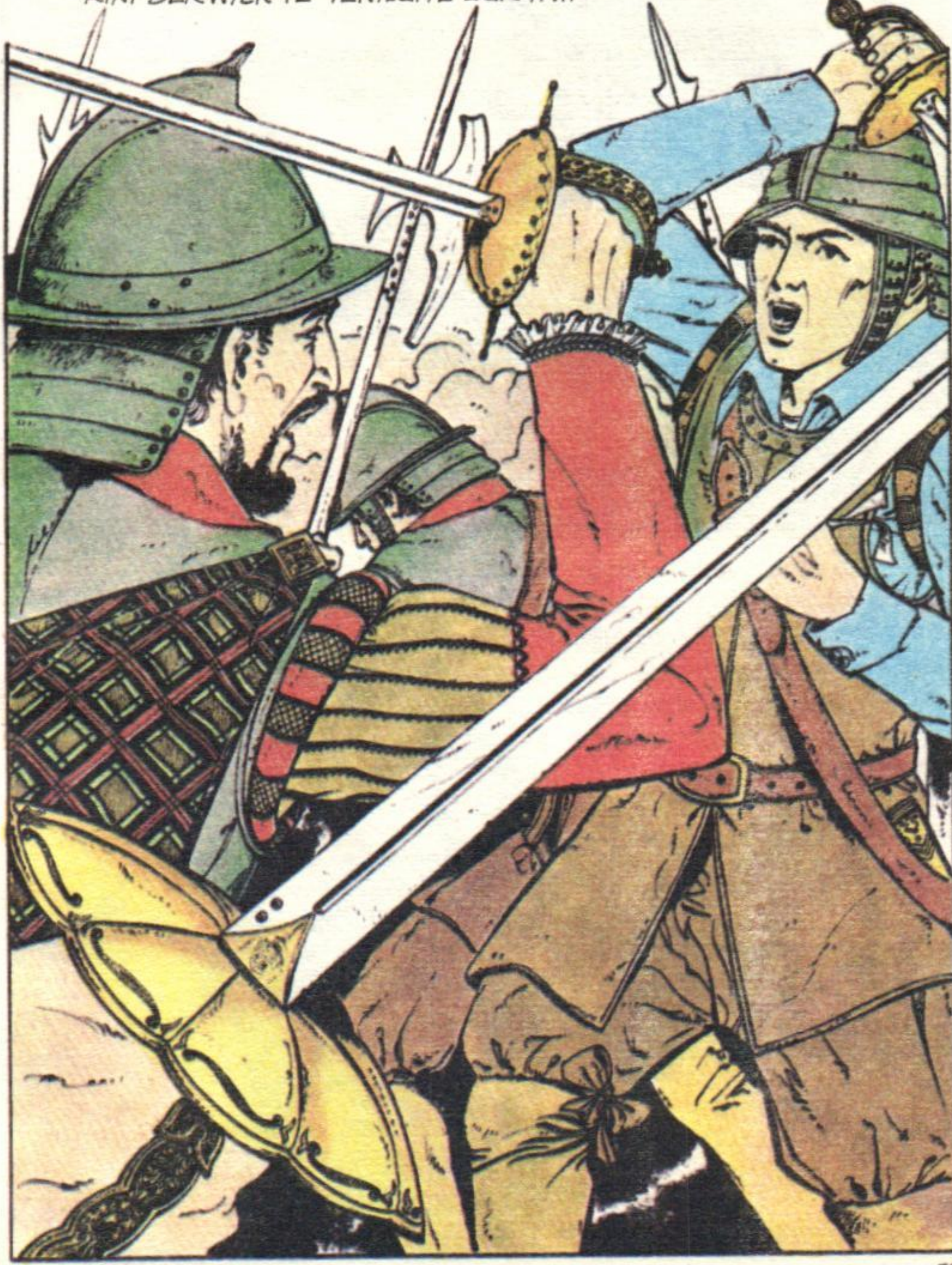

...WILLIAM LAUD İDİ.
KRAL ORTAÇAĞDA OLDUĞU GİBİ
İŞE HAZİNEYİ DOLDURMAKLA BAŞLADI.
BUNUN İÇİN KOLONİLER ARASI TİCARETİ
ELE GEÇİRMESİ VE YENİ VERGİLER
KOYMASI GEREKİYORDU.

17

LAUD KATOLİKLERE KARŞI NE KADAR HOSGÖRÜLÜYSE PROTESTAN-
LARA KARŞI O DERECE ACIMASIZDI.
BU DURUMDAN RAHATSIZ OLAN PROTESTANLAR....

....AİLELERİYLE BİRLİKTE KUZEY AMERİKA'YA GÖÇ EDEREK MASSACHUSETTS KOYUNDA İLK YERLEŞİM BÖLGESİ OLAN BOSTON'U KURDULAR.

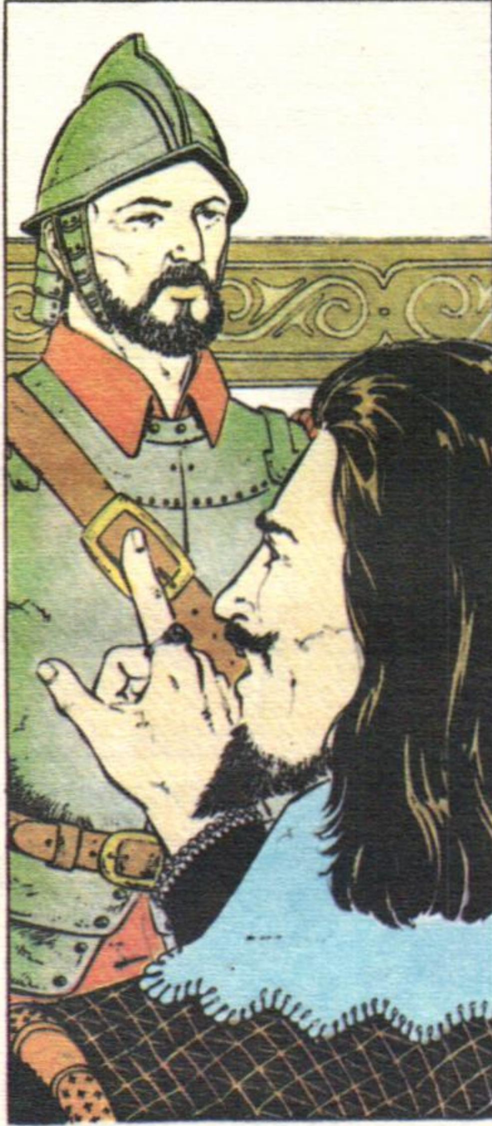
CANTERBURY BAŞPİSKOPOSUNUN PRESBİTERİYENLERE AİT KİLİSEYİ ANGLİKAN DOGMALARINA GÖRE YENİDEN DÜZENLEMEK İSTEMESİ, İSKOÇYA'DA BÜYÜK BİR İSYANA YOL AÇTI VE ADAYI İŞGAL EDEN BİR İSKOÇ ORDUSU I. CHARLES'IN ASKERLERİNİ BERWICK'TE YENİLGİYE UĞRATTI.

BUNUN ÜZERİNE KRAL 1640'TA PARLAMENTOYU YENİDEN TOPLAMAK ZORUNDA KALDI VE ÜLKE UZUN BİR SÜRE PARLAMENTONUN İSTEKLERİ DOĞRULTUSUNDA YÖNETİLDİ.

BU DÖNEMDE AVAM KAMARASI ÜYELERİ ARASINDA BİR MUHALEFET HAVASI SEZİLİYORDU. ÇOĞUNLUK MUTLAKIYETE KARŞI DİRENEN VE AYNI ZAMANDA BİR SÖVALYE OLAN ÇİFTÇİ JOHN PYM'İN ÇEVRESİNDE TOPLANMIŞTI.

20

PARLAMENTO TARAFINDAN ALI-
NAN BİR KARARLA KRALIN PARLA-
MENTOYU FESHETME YETKİSİ KAL-
DIRILIYOR, KEYFİ VERGİLENDİRME
SİSTEMİNE SON VERİLİYOR, SİYA-
Sİ VE DİNİ SUÇLARI YARGILAMAK-
LA YÜKÜMLÜ ÖZEL MAHKEMELE-
RİN FAALİYETLERİ DURDURULU-
YORDU. BU ARADA KONT STAF-
FORD İLE BAŞPİSKOPOS LAUD DA
YARGILANARAK ÖLÜME MAHKÛM
EDİLMİŞTİ.

PARLAMENTERLERİN ANGLİKAN
KİLİSESİNİN YENİDEN DÜZENLEN-
MESİ İLE İLGİLİ PROJE KONUSUN-
DA İHTİLAFA DÜSMELERİNDEN
YARARLANAN
KRAL....

.... ASKERLERİNE AVAM KAMARASI ÜYELERİNİN İLERİ GELENLERİNİN TUTUKLANMASI EMRİNİ VERDİ.

BUNUN ÜZERİNE PARLAMENTO GENEL SEFERBERLİK İLAN EDEREK, KRALIN BİLGİSİ DIŞINDA YENİ BAZI DÜZENLEMELERE GİTTİ.

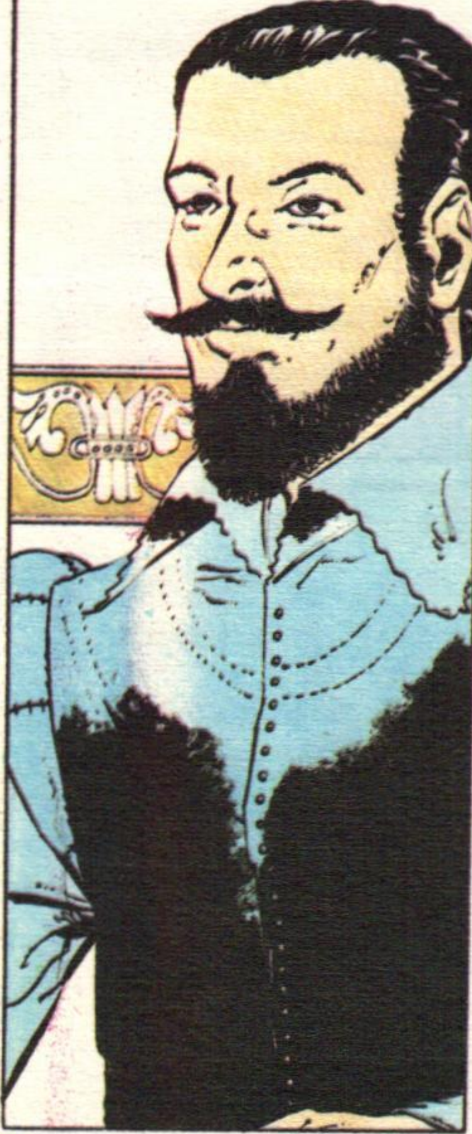
22

BU DÜZENLEMELER ÜZERİNE BAŞKENTİ TERK EDEN KRAL, BERABERİNDE KRALİYET SOYLULARI, BÜYÜK ÇİFTLİK SAHİPLERİ VE YÜKSEK RÜTBELİ ANGLİKAN DİN ADAMLARIYLA BİRLİKTE NOTTİNGHAM'A YERLEŞTİ.

PARLAMENTO İSE ÖNEMLİ BİRKAÇ ASİLZADE, KÜÇÜK ÇİFTLİK SAHİPLERİ, TÜCCARLAR VE MÜTEAHHİTLER TARAFINDAN DESTEKLENMEKTEYDİ.

23

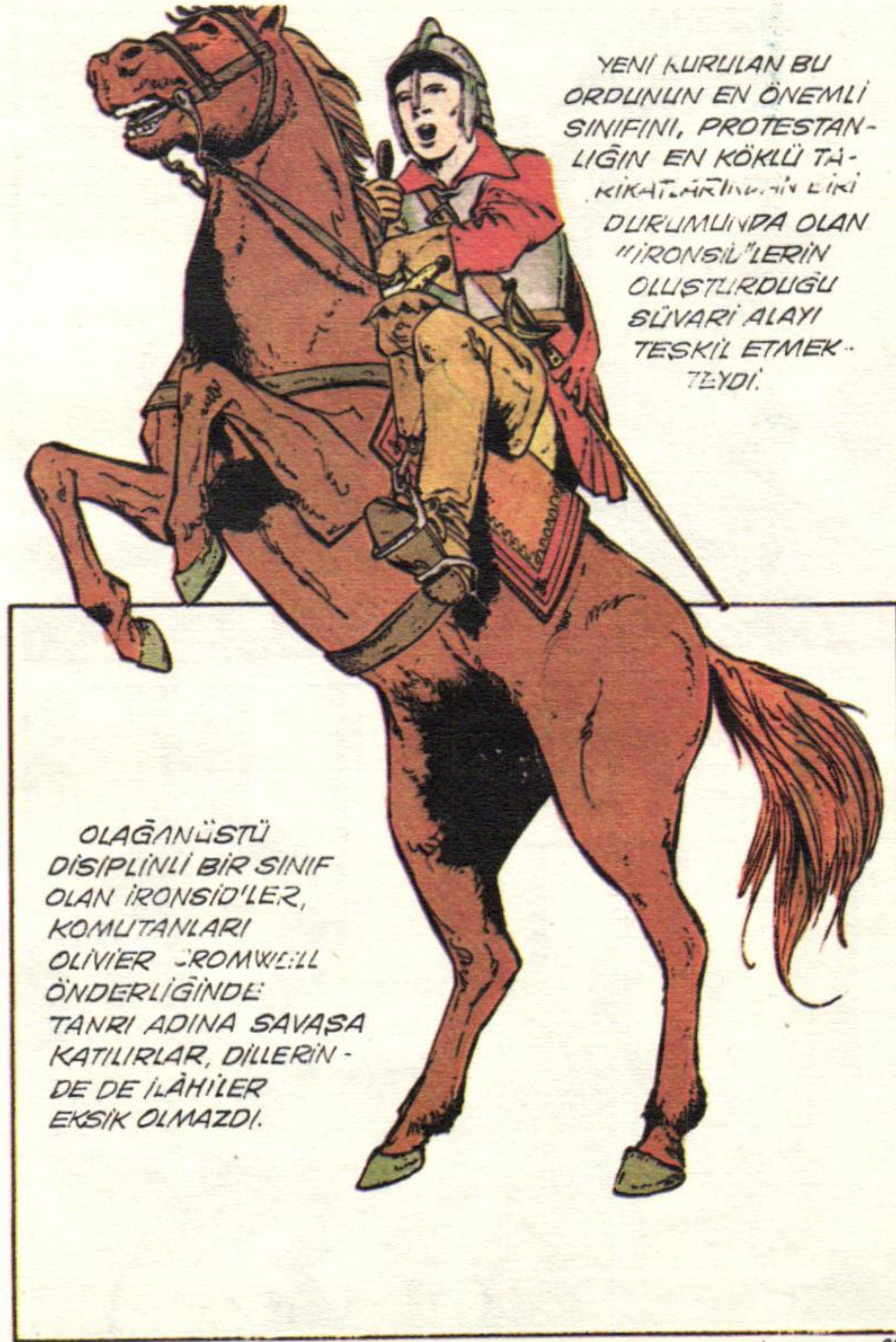
PARLAMENTO KARARLARI-
NI DESTEKLEYEN VE ÇOĞUNLU-
ĞUNU PÜRİTENLERİN OLUŞTUR-
DUĞU BU ORTA SINIFA, UZUN
SAÇLI ŞÖVALYELERİN AKSİNE
SAÇLARINI KISACIK KESTİR-
MELERİNDEN DOLAYI "YUVAR-
LAK KAFALAR" DENİRDİ.

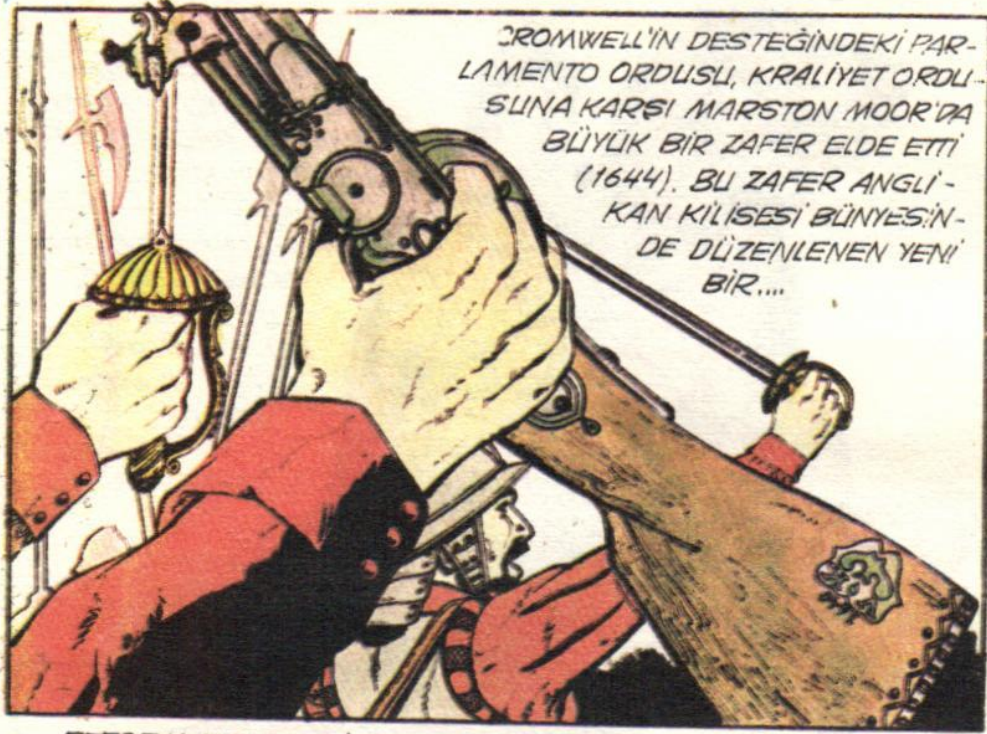

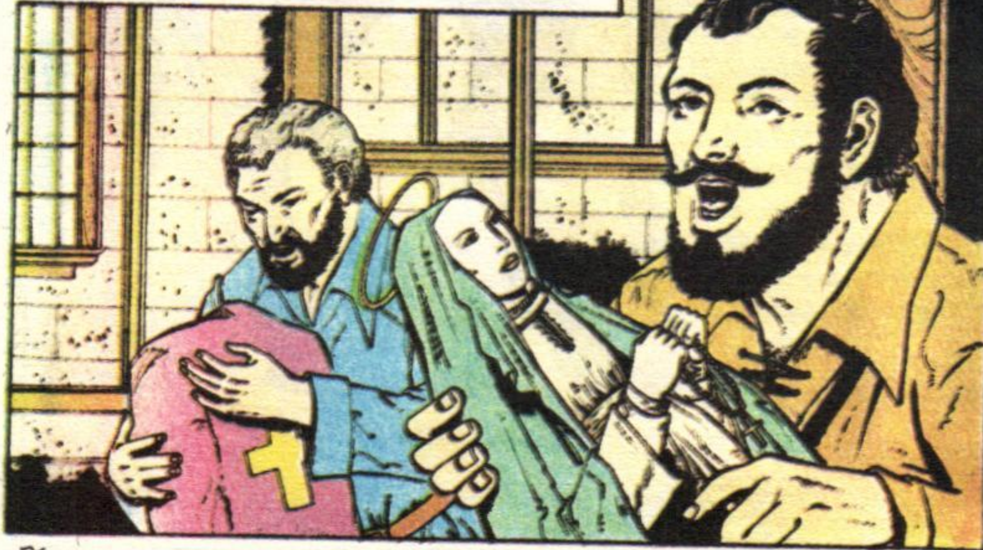
KRALİYET ORDULARIYLA YUVAR-
LAK KAFALAR'IN İLK ÇARPIŞMA-
LARI, KRALİYET ORDULARININ LEHİ-
NE SONUÇLANMASINA RAĞMEN,
BARON DE FAIRFAX'IN ÖNDERLİĞİN-
DE BİRLEŞEN YUVARLAK KAFALAR
KISA SÜREDE DÜZENLİ BİR ORDU
KURMAYI BAŞARDILAR.

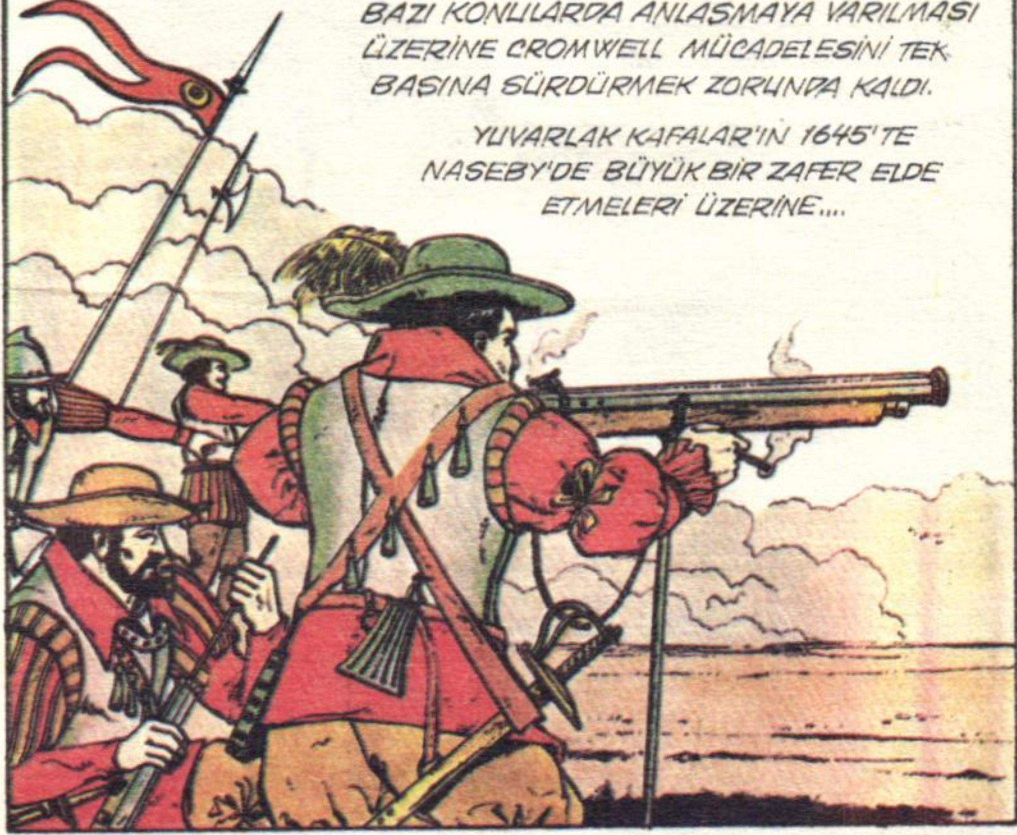
24

YENİ KURULAN BU
ORDUNUN EN ÖNEMLİ
SINIFINI, PROTESTAN-
LIĞIN EN KÖKLÜ TA-
KİKATLARINDAN BİRİ
DURUMUNDA OLAN
"İRONSİD"LERİN
OLUŞTURDUĞU
SÜVARİ ALAYI
TEŞKİL ETMEK-
TEYDİ.
OLAĞANÜSTÜ
DİSİPLİNLİ BİR SINIF
OLAN İRONSİD'LER,
KOMUTANLARI
OLİVİER CROMWELL
ÖNDERLİĞİNDE
TANRI ADINA SAVAŞA
KATILIRLAR, DİLLERİN-
DE DE İLÂHİLER
EKSİK OLMAZDI.
25

CROMWELL'İN DESTEĞİNDEKİ PAR-
LAMENTO ORDUSU, KRALİYET ORDU-
SUNA KARŞI MARSTON MOOR'DA
BÜYÜK BİR ZAFER ELDE ETTİ
(1644). BU ZAFER ANGLİ-
KAN KİLİSESİ BÜNYESİN-
DE DÜZENLENEN YENİ
BİR....

.... REFORM HAREKETİNİ DE BERABE-
RİNDE GETİRİYORDU. ALINAN BİR KA-
RARLA PİSKOPOSLUKLAR KALDIRILDI,
KİLİSELER HIRİSTİYANLIĞA AİT RESİM
VE KUTSAL EŞYALARDAN ARINDIRILDI.

KRALLA PRESBİTERİYENLERİN ÇOĞUNLUKTA OLDUĞU PARLAMENTO ARASINDA BAZI KONULARDA ANLAŞMAYA VARILMASI ÜZERİNE CROMWELL MÜCADELESİNİ TEK BAŞINA SÜRDÜRMEK ZORUNDA KALDI.
YUVARLAK KAFALAR'IN 1645'TE NASEBY'DE BÜYÜK BİR ZAFER ELDE ETMELERİ ÜZERİNE....

...I. CHARLES ÜLKEYİ TERK EDEREK İSKOÇYA'YA SIĞINDI.

27

DİNİ KONULARDA PRESBİTERİYEN İNGİLİZLERLE AYNI GÖRÜŞÜ PAYLAŞAN İSKOÇ İLERİ GELENLERİ, MEZHEP SEÇME ÖZGÜRLÜĞÜ KARŞILIĞINDA KRALA YARDIM TEKLİFİNDE BULUNDULARSA DA....

...KRALIN BU TEKLİFİ GERİ ÇEVİRMESİ ÜZERİNE ONU CROMWELL'E TESLİM ETMEKTEN ÇEKİNMEDİLER.

28

PRESBİTERİYENLERİN CROMWELL TARAFINDAN KOVULMASINDAN SONRA ÜYE SAYISI 60'A DÜŞEN VE "CRUPİON" ADINI ALAN PARLAMENTO İLK İŞ OLARAK KRALI YARGILAMAKLA GÖREVLİ BİR MAHKEME KURDU. DAHA SONRA CROMWELL VE 40 ARKADAŞINDAN OLUŞAN BİR KONSEY, ÜLKEYİ YÖNETMEKLE GÖREVLENDİRİLDİ. ADI GEÇEN KONSEY, GEREK KRAL, GEREKSE LORDLAR KAMARASI'NDAN AYRI BAĞIMSIZ BİR....

...STATÜYE SAHİPTİ.. YARGILAMA SONUCU ALINAN KARAR GEREĞİ KRAL, 1649 YILININ OCAK AYINDA BAŞI KESİLEREK İDAM EDİLDİ.

29

PÜRİTENLER ELDE ETTİK-
LERİ BU BAŞARIYA RAĞMEN
SİYASİ AÇIDAN AZINLIĞI OLUŞ-
TURMAKTA VE SİYASİ ESNEK-
LİĞE SAHİP OLMADIKLARINDAN
DOLAYI KAMUOYUNUN GÖRÜŞ-
LERİ DOĞRULTUSUNDA HARE-
KET EDEMEMEKTEYDİLER.

AKSİNE PRESBİTE-
RİYENLER İSE ANGLİKAN
İNGİLİZLERLE KATOLİKLER
TARAFINDAN BÜYÜK DES-
TEK GÖRMEKTEYDİLER.

30

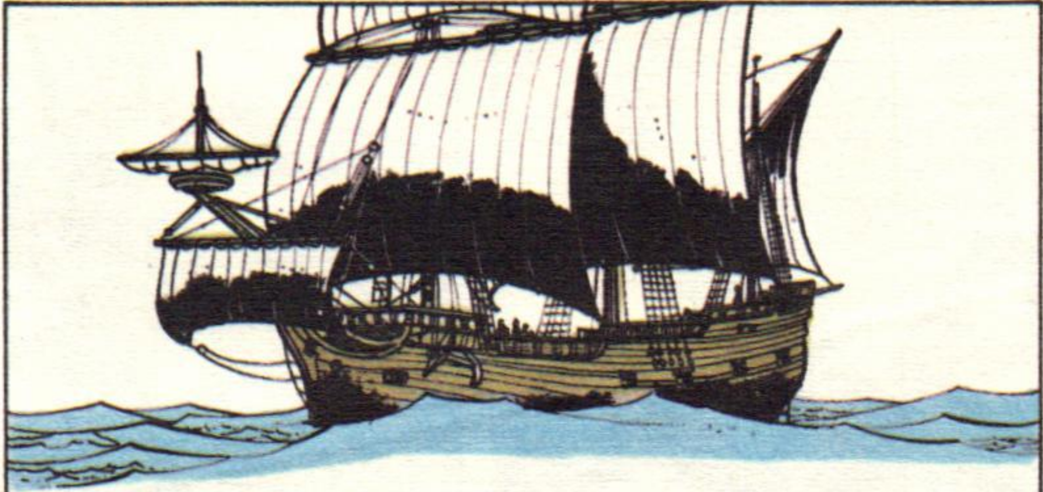
PÜRİTENLERİN AZINLIKTA OLMASINDAN YARARLANAN İRLANDA (KATOLİK) İLE İSKOÇYA (PRESBİTERİYEN)'DA İSYANLAR PATLAK VERDİ. BUNUN ÜZERİNE HAREKETE GEÇEN CROMWELL, TUTUCU İRONSİD'LERDEN OLUŞAN ORDUSUYLA İRLANDA ÜZERİNE YÜRÜYEREK İSYANI SERT BİR BİÇİMDE BASTIRDI VE ÇOK SAYIDA İRLANDALI, YENİ FETHEDİLMİŞ BULUNAN BARBADOS ADASINA SÜRÜLDÜ.

BU ARADA ANGLİKAN VE PRESBİ-
TERİYEN İSKOÇYALILAR KRALLIĞA
DAHA ÖNCE BAŞI VURULARAK
İDAM EDİLMİŞ OLAN KRALIN OĞLU
II. CHARLES'I GETİRMİŞ BULUNU-
YORLARDI.

İSKOÇYA'YA BİR
SEFER DÜZENLEYEN
CROMWELL, YENİ KRALI
FRANSA'YA SIĞINMAK
ZORUNDA BIRAKTI.

32

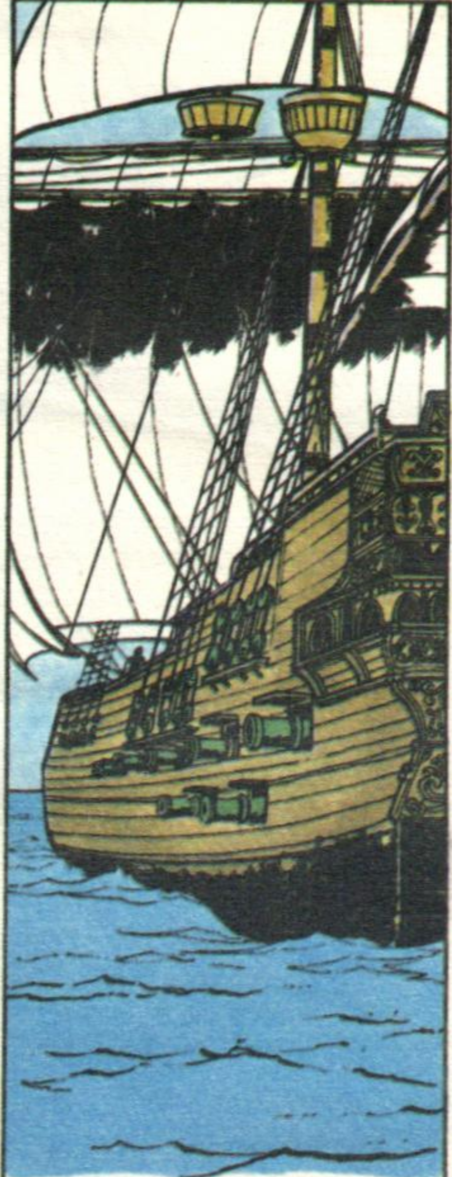

ÜLKEDEKİ BU KARIŞIKLIKLARA RAĞMEN İNGİLTERE
ÖNEMLİ BİR TİCARET FİLOSU KURMAYI BAŞARMIŞ BULUNU-
YORDU. BU KONUDAKİ EN GÜÇLÜ RAKİBİ 1648'DE İMZALANAN
VESTFALYA ANTLAŞMASI İLE BAĞIMSIZLIĞINI KAZANMIŞ
OLAN HOLLANDA'YDI.

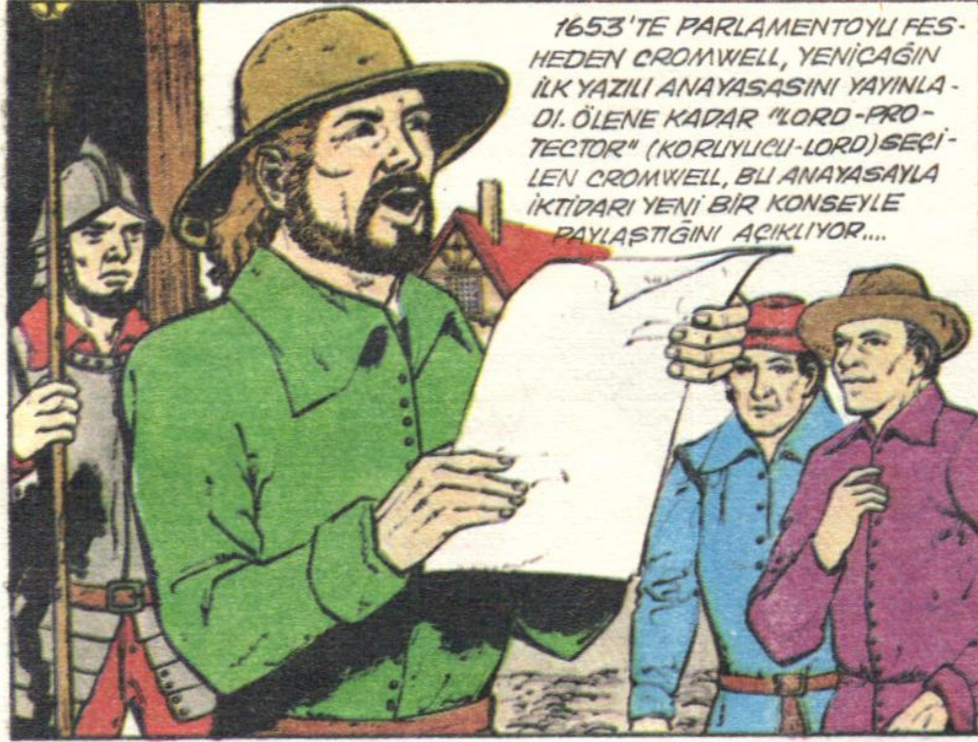

33

İNGİLİZ PARLAMENTOSU TARAFINDAN 1651'DE ÇIKARTILAN DENİZCİLİK YASASI İLE İNGİLTERE'YE İTHAL EDİLEN BÜTÜN MALLARIN YALNIZ İNGİLİZ GEMİLERİ TARAFINDAN TAŞINABİLECEĞİ HÜKMÜ GETİRİLDİ.

BU YASAYLA HOLLANDALI GEMİCİ VE TACİRLERİN FAALİYETLERİNE BÜYÜK ÖLÇÜDE SEKTE VURULMUŞ OLUYORDU. NİTEKİM İKİ ÜLKE ARASINDA SAVAŞ ÇIKMAKTA GECİKMEDİ.

34

1653'TE PARLAMENTOYU FESHEDEN CROMWELL, YENİÇAĞIN İLK YAZILI ANAYASASINI YAYINLADI. ÖLENE KADAR "LORD-PROTECTOR" (KORUYUCU-LORD) SEÇİLEN CROMWELL, BU ANAYASAYLA İKTİDARI YENİ BİR KONSEYLE PAYLAŞTIĞINI AÇIKLIYOR....

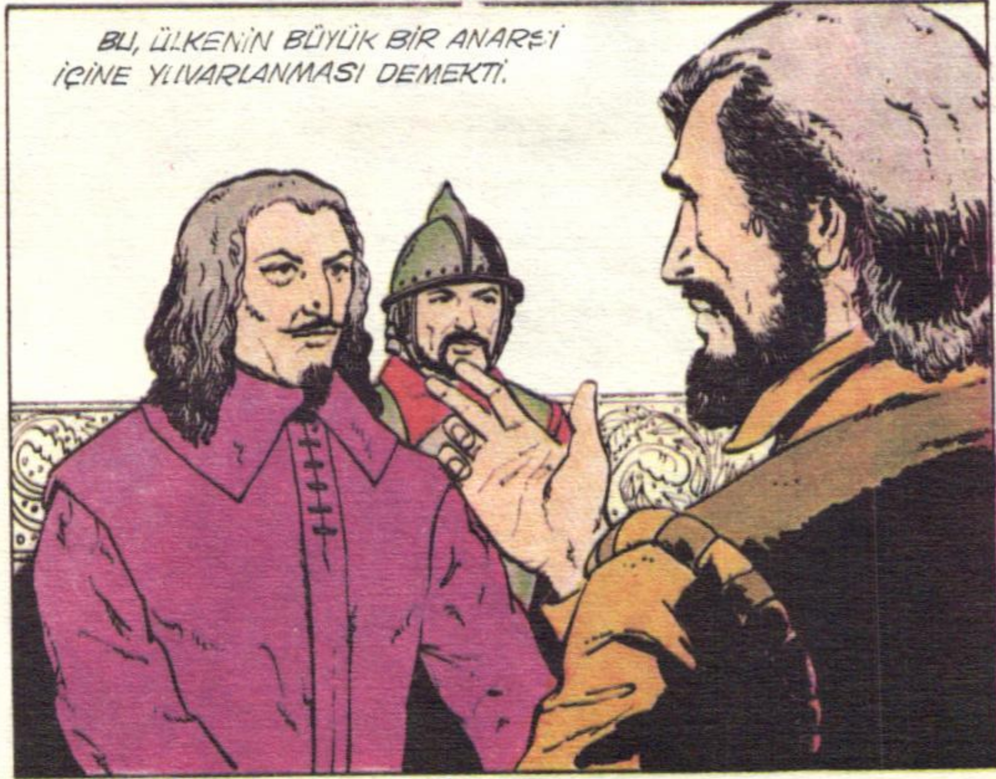

...VE PÜRİTANİZMİ DEVLETİN RESMİ DİNİ İLAN EDİYORDU. ERTESİ YIL ANAYASA GEREĞİ YASAMA VE VERGİLENDİRME KONULARINDA GÖRÜŞMEK ÜZERE TOPLANAN PARLAMENTODA OYLARIN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞU PRESBİTERİYENLER TARAFINDAN ELDE EDİLDİ.

35

PRESBİTERİYENLERLE ARASI YENİDEN AÇILAN CROMWELL, 1655'TE PARLAMENTOYU FESHEDEREK MUTLAKIYETÇİ BİR İDARE KURDU. ANCAK KRAL UNVANINI ALMAYI REDDETTİ.

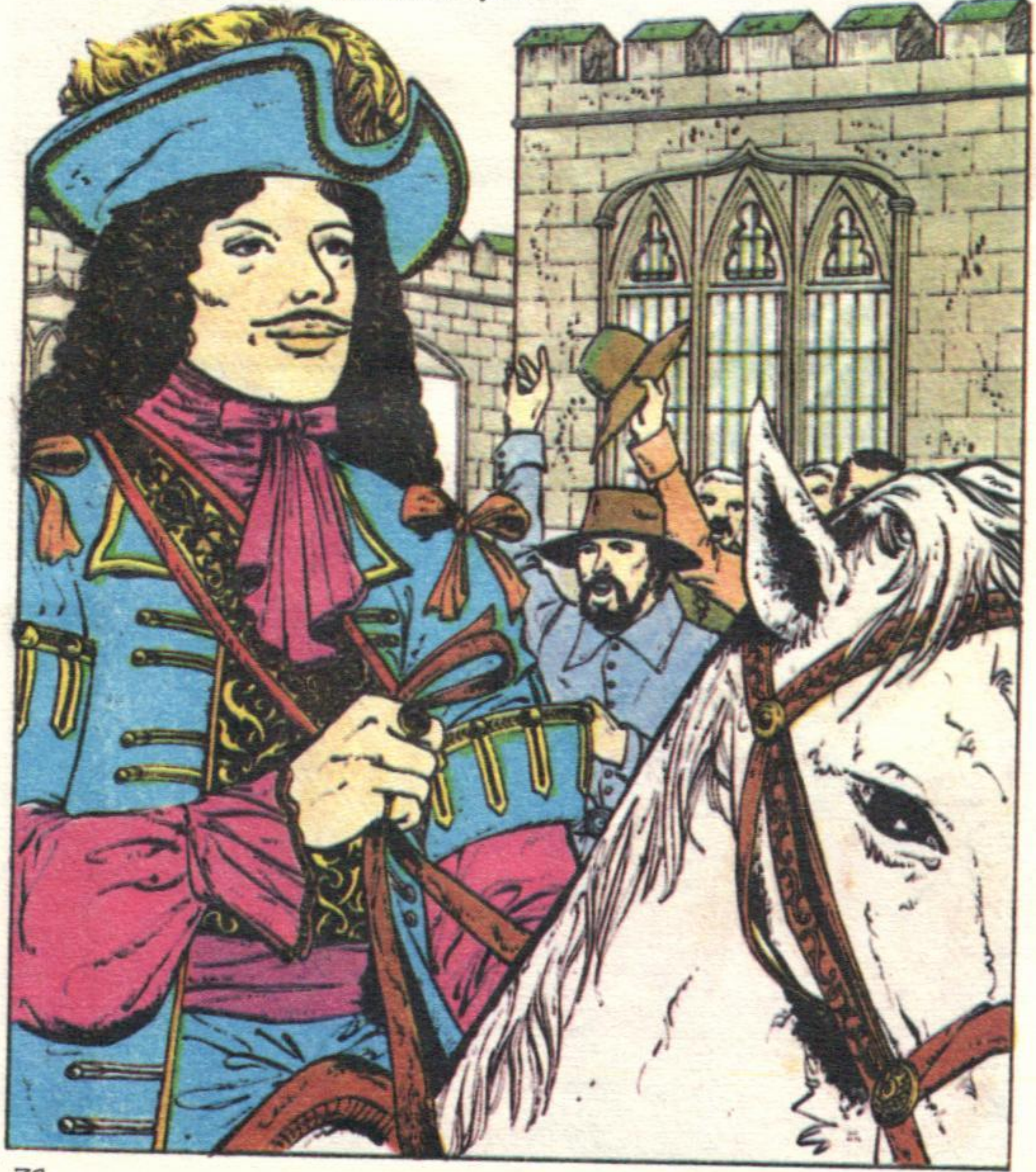

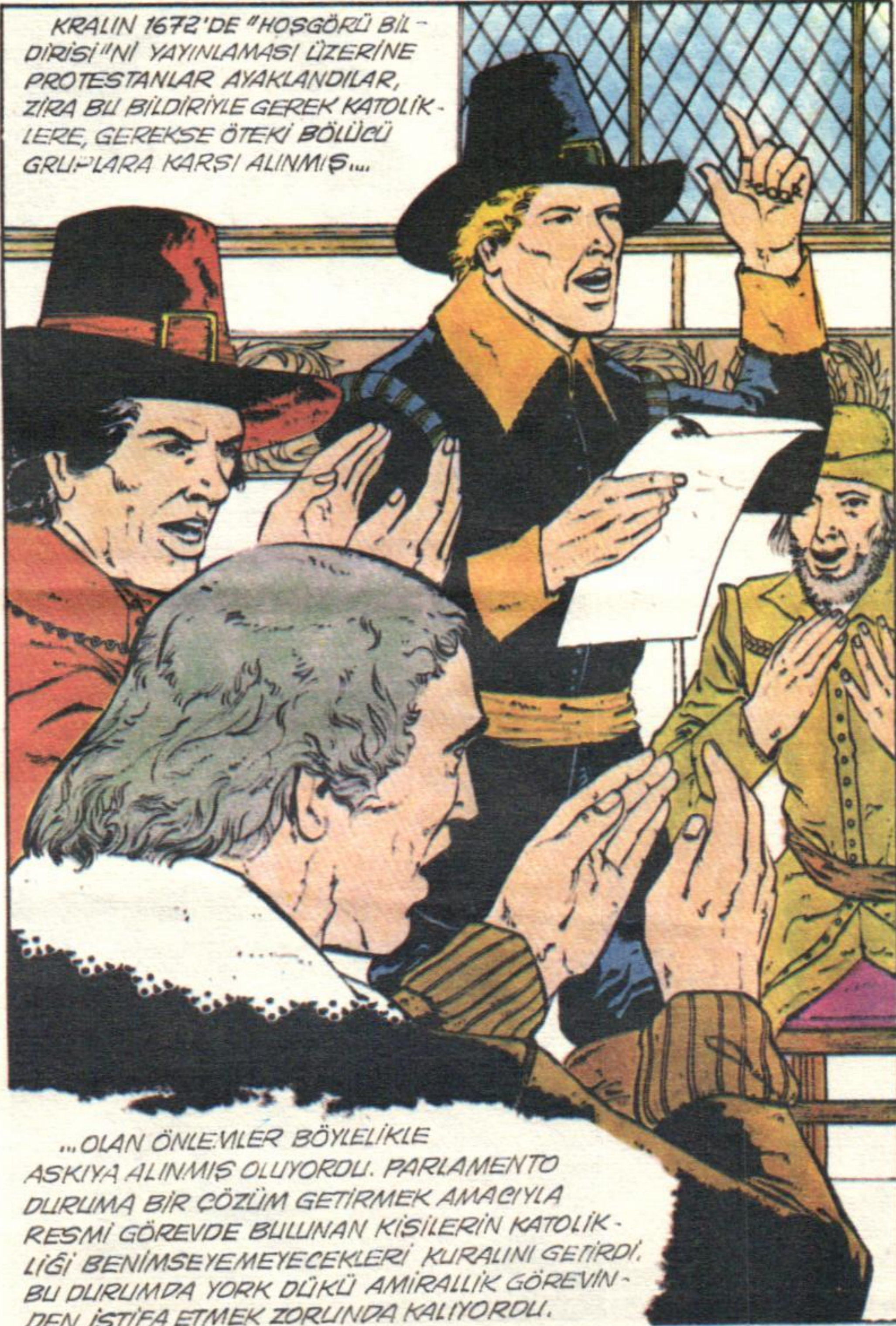

CROMWELL'İN 1658'DE ÖLÜMÜN DEN SONRA BAŞA GEÇEN OĞLU RİCHARD KISA BİR SÜRE SONRA ORDUNUN LEHİNE TAHTTAN FERAGAT ETTİĞİNİ BİLDİRDİ.

BU, ÜLKENİN BÜYÜK BİR ANARŞİ İÇİNE YUVARLANMASI DEMEKTİ.

37

PÜRİTENLER TARAFINDAN ÜLKEDEN KOVULMASINDAN SONRA FRANSA'YA SIĞINMIŞ OLAN II. CHARLES, ANARŞİYE BİR SON VERMEK AMACIYLA HAREKETE GEÇEN GENERAL MONK'UN DAVETİNİ KABUL EDEREK LONDRA'YA GERİ DÖNDÜ VE BÜYÜK BİR COŞKUYLA KARŞILANDI. BU ARADA YENİDEN MUTLAK MONARŞİYE DÖNÜLMESİNDEN ENDİŞE DUYULDUĞU İÇİN PARLAMENTONUN YETKİLERİ BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTIRILMIŞTI.

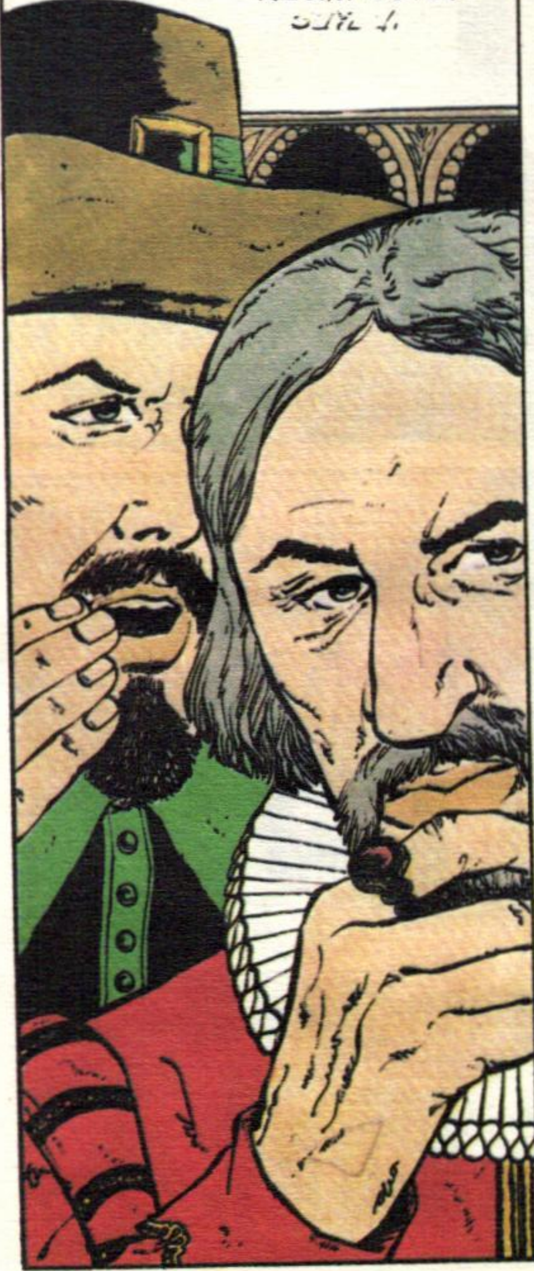

KRALIN 1672'DE "HOŞGÖRÜ BİLDİRİSİ"Nİ YAYINLAMASI ÜZERİNE PROTESTANLAR AYAKLANDILAR, ZİRA BU BİLDİRİYLE GEREK KATOLİKLERE, GEREKSE ÖTEKİ BÖLÜCÜ GRUPLARA KARŞI ALINMIŞ...
...OLAN ÖNLEMLER BÖYLELİKLE ASKIYA ALINMIŞ OLUYORDU. PARLAMENTO DURUMA BİR ÇÖZÜM GETİRMEK AMACIYLA RESMİ GÖREVDE BULUNAN KİŞİLERİN KATOLİKLİĞİ BENİMSEYEMEYECEKLERİ KURALINI GETİRDİ. BU DURUMDA YORK DÜKÜ AMİRALLİK GÖREVİNDEN İSTİFA ETMEK ZORUNDA KALIYORDU.
39

BU TARİHTEN İTİBAREN İKTİDARLA PARLAMENTO ARASINDAKİ GERGİNLİK SON HADDİNE VARDI. MUHALEFETİN SALDIRISI ÖZELLİKLE TAHTIN VARİSİ YORK DÜKÜ ÜZERİNDE YOĞUNLAŞIYORDU. 1679'DA AVAM KAMARASI TARAFINDAN DÜKÜN KRALIN MİRASÇISI STATÜSÜNDEN ÇIKARTILMASI KONUSUNDA BİR TASARI HAZIRLANDI.

PARLAMENTO BÖLÜNMÜŞ DURUMDAYDI. "ÇIKARMA FERMANI"NI REDDEDENLERE "TORY"LER, ONAYLAYANLARA İSE "WHIG"LER DENİYORDU.

40

DAHA TUTUCU BİR GRUBU
OLUŞTURAN "TORY"LER MUTLAKI-
YETÇİLİĞİ SAVUNUYORLAR VE AN-
GLİKAN MEZHEBİNİ BENİMSİYOR-
LARDI. ÇOĞUNLUĞU KIRSAL
KESİM SOYLU-

WHIG'LER İSE TİCARETLE
UĞRAŞAN BURJUVALARDI.
GENELLİKLE PÜRİTENLERDEN
VE ANGLİKAN MEZHEBİNE
KARŞI ÇIKANLARDAN DES-
TEK GÖRÜYORLARDI.

41

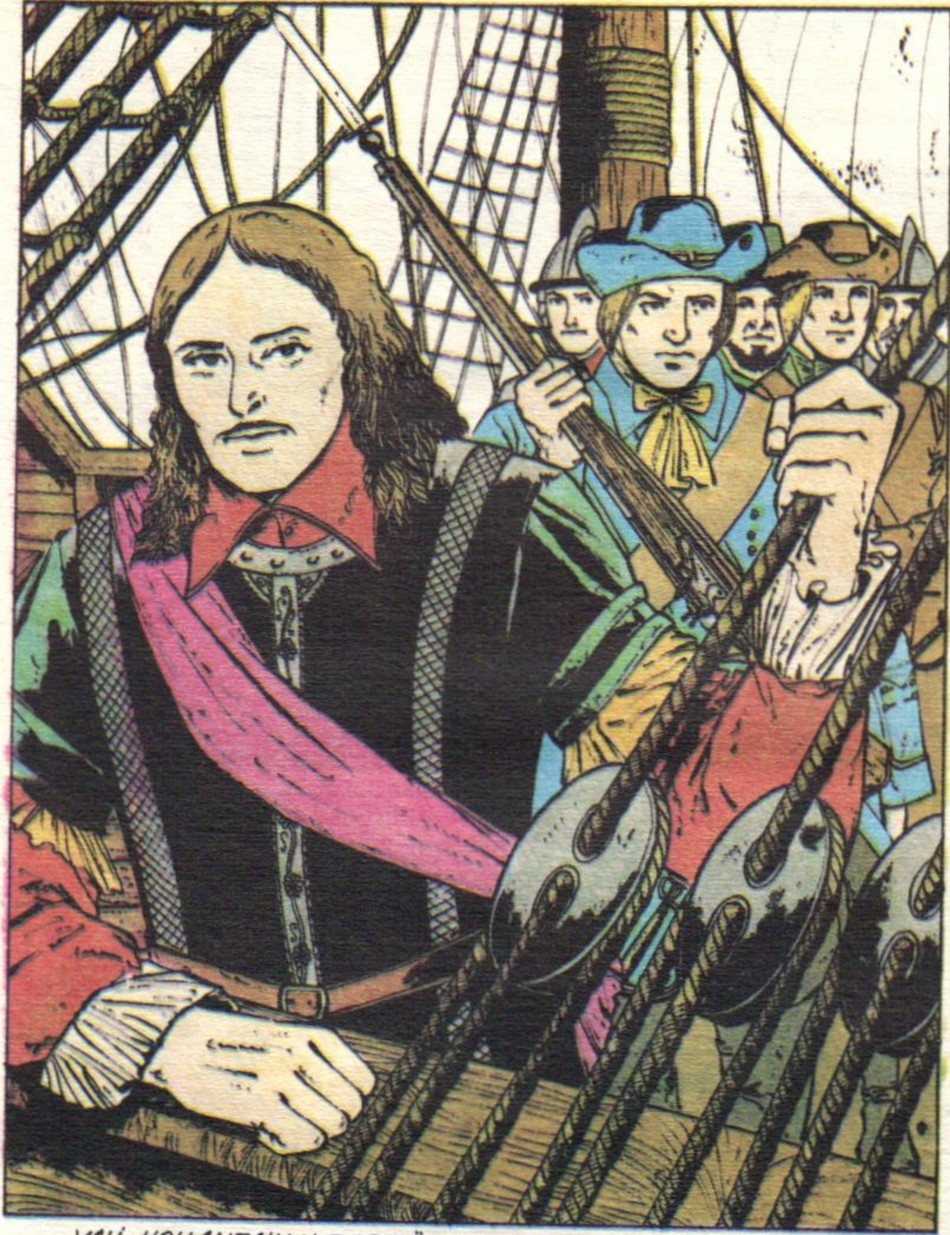

II. CHARLES'IN 1685'TE ÖLÜ-
MÜ ÜZERİNE TAHTA KATOLİK
OLAN KARDEŞİ, II. JAMES GEÇ-
Tİ. XIV. LOUIS HAYRANI OLAN
YENİ KRAL KISA SÜREDE ÇEV-
RESİNİ KENDİSİ GİBİ KATOLİK
OLAN BİR SÜRÜ DANIŞMANLA
DOLDURMUŞTU.

PARLAMENTO, KRALIN YAŞLI, Mİ-
RASÇILARI DURUMUNDA OLAN KIZLARI-
NIN DA PROTESTAN OLUŞU NEDENİYLE,
ÜLKENİN GELECEĞİ KONUSUNDA BÜ-
YÜK BİR ENDİŞE İÇİNDEYDİ.

BU ARADA KRALIN İKİNCİ EŞİNDEN BİR OĞLUNUN DÜNYAYA GELMESİ VE KATOLİK İNANCINA GÖRE VAFTİZ EDİLMESİ ÜZERİNE HAREKETE GEÇEREK...

.... II. JAMES'İN HOLLANDA "STATHOUDER" (EYALET VALİSİ)'İ GUİLLAUME D'ORANGE'-IN KARISI OLAN BÜYÜK KIZI MARY'Yİ YARDIMA ÇAĞIRDILAR.

43

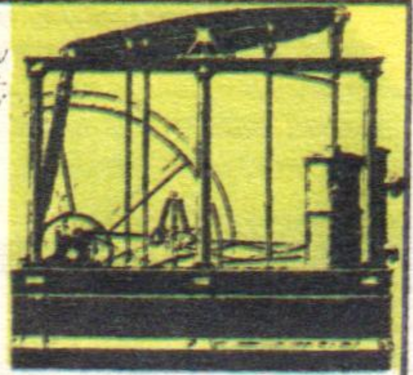
VALİ, HOLLANDA'NIN BAS DÜSMANI FRANSA'YI ÖNEMLİ BİR MÜT-TEFİKTEN YOKSUN BIRAKACAK BU TEKLİFİ SEVE SEVE KABUL ETTİ VE GÜÇLÜ BİR ORDUNUN BASINDA İNGİLTERE'DE KARAYA ÇIKARAK TEK DAMLA KAN DÖKMEDEN III. GUILLAUME ADIYLA TAÇ GİYDİ. II. JAMES İSE FRANSA'YA SIĞINMAK ZORUNDA KALDI.

1688'DE PARLAMENTO TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN İKİNCİ BİR DEVRİMLE KRALDAN ANGLİKAN MEZHEBİNİ BENİMSEMESİ, KANUNLARA KARŞI GELMEMESİ, KEYFİ VERGİLENDİRMEYE GİTMEMESİ VE PARLAMENTONUN HÜR İRADESİNE MÜDAHALE ETMEMESİ İSTENDİ.

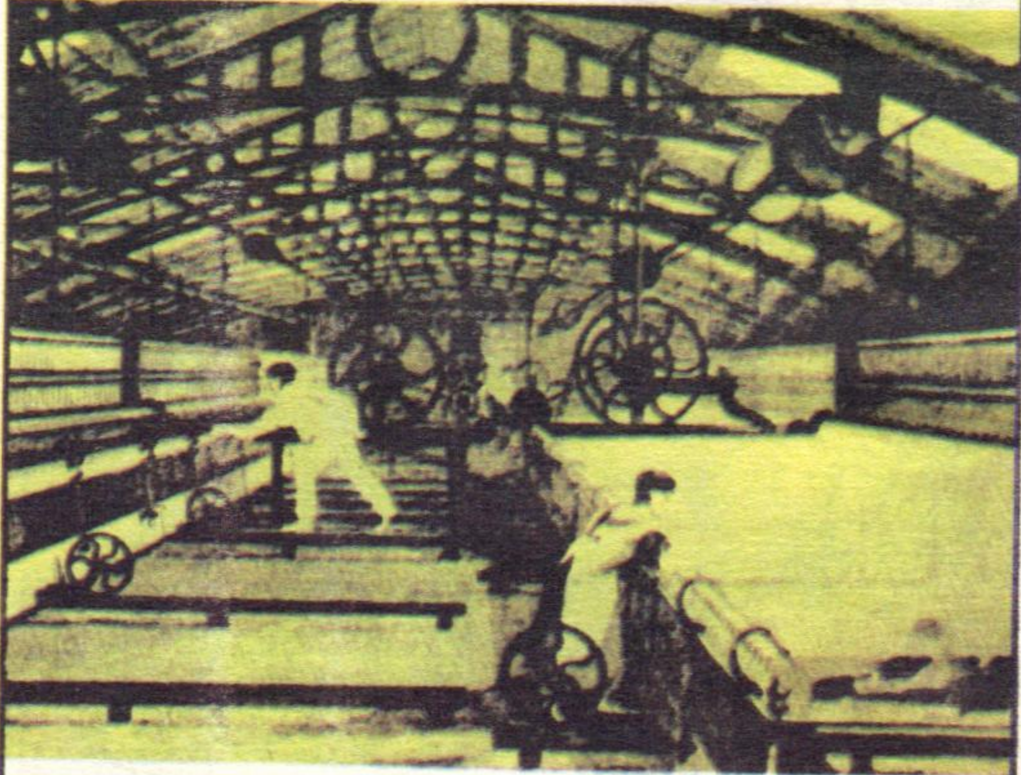
45

İNGİLİZ SİYASİ DEVRİMİ BİR SÜRE SONRA AVRUPA'DAKİ KRALLIKLARI DA ETKİLEYECEK VE MUTLAKIYETÇİLİĞE KARŞI MÜCADELE VERENLERE İLHAM KAYNAĞI OLACAKTI.

JAMES WATT'IN İCADI OLAN BUHAR MAKİNESİ (1782)

SAMUEL CROMPTON'UN İCADI OLAN İPLİK BÜ[illegible]E MAKİNESİ (1799)

THOMAS NEWCOMEN'İN İCADI OLAN BUHAR MAKİNESİ (1705)

PARLAMENTER SİSTEM XVIII. YÜZYIL BOYUNCA HIZLA GELİŞEREK DÜNYA TARİHİNİ YAKINDAN ETKİLEYECEK OLAN SANAYİ DEVRİMİ İÇİN GEREKLİ ORTAMI [illegible]

46

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1625
I. James'in ölümünden sonra yerine oğlu I. Charles geçti.

1644
Baron de Fairfax komutasındaki parlamento yanlısı askerler, kraliyet ordularını Marston Moor'da yenilgiye uğrattı. Bu sırada tarih sahnesine bağımsızların başkanı Olivier Cromwell çıkmış bulunuyordu.

1649
Kral I. Charles'ın 30 Ocak günü idam edilmesinden sonra kurulan Commonwealth'in ne bir kralı, ne de Lordlar Kamarası bulunuyordu. İktidar Cromwell'in de dahil olduğu bir konseyin elindeydi. İrlanda ve İskoçya'da patlak veren isyanlar Cromwell tarafından sert bir biçimde bastırıldı.

1658
Cromwell'in bu tarihte ölümü üzerine oğlu Richard'ın da tahttan feragat etmesiyle ülke büyük bir anarşinin içine yuvarlandı.

1660
Ülkeyi içinde bulunduğu bu durumdan kurtarmak isteyen parlamenterler kralın Fransa'da sürgünde bulunan oğlu II. Charles'ı İngiltere'ye davet ettiler.

1685
Ölümünden sonra tahtı York dükü olan kardeşi devraldı.

1688
Tahta kendisinden sonra yeni doğan oğlunun geçmesinden endişe duyan Protestanlar, II. James'in kızı ve Hollanda eyalet valisi Guillaume d'Orange'ın karısı Mary'yi yardıma çağırdılar. Yardım teklifini kabul eden çift Londra'da kral ve kraliçe sıfatıyla taç giyerek yeni bir dönemi başlatmış oldular.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

BÜYÜK BRİTANYA III
Sanayi devrimi

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

BÜYÜK BRİTANYA III
Sanayi devrimi

KARACAN

BAYİNİZDEN ŞİMDİDEN AYIRTINIZ